

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Ungdomar, fritiden och sociala olikheter

En studie om hur sociala skillnader betingar ungdomars fritidsaktiviteter

Christine Daldoul & Shohreh Jenab

LAU390

Handledare: Henrik Lundberg
Examinator: Andreas Gunnarsson
Rapportnummer: VT12-2480-13

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Ungdomar, fritiden och sociala olikheter

Författare: Christine Daldoul & Shohreh Jenab

Termin och år: Vår termin 2012

Kursansvarig institution: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap

Handledare: Henrik Lundberg

Examinator: Andreas Gunnarsson

Rapportnummer: VT12-2480-13

Nyckelord: ungdomar, fritiden, förort

Sammanfattning

Vi har skrivit denna uppsats om ungdomars fritidsaktiviteter. Vi har valt två bostadsområden som uppvisar kulturella, sociala och ekonomiska skillnader. Vårt syfte var att undersöka vad ungdomar sysselsätter sig med när de inte är i skolan. Men det viktigaste målet var att belysa de olikheter och ojämlikheter som råder mellan de två grupperna av ungdomar. I vårt arbete använder vi oss av tidigare forskning som behandlar ämnena, fritidskultur, ungdomskultur och förortskultur. De frågor som intresserade oss var bl.a. hur förortskulturer skiljer sig från medelklasskulturer utifrån ungdomarnas fritidssysselsättningar, då en av skolorna ligger i en förort. Dessutom var det relevant för vårt syfte att undersöka de gemensamma och icke gemensamma aktiviteterna för att kunna förklara orsaken till denna olikhet. Vi var också nyfikna på att undersöka ungdomarnas tankar kring detta. Resultatet av vår undersökning har bekräftat vår förförståelse om att sociala skillnader påverkar och präglar ungdomars liv utanför skolan. Vi analyserade materialet utifrån ett sociokulturellt perspektiv. Ungdomar som bor i Kungälv har sin fritid mer planerad än förortsungdomar. Ridning, mopedkörning och simning är några exempel på de aktiviteter som medelklass ungdomar gör och som är kostsamma. Ungdomar från förort spelar fotboll, antingen som medlem i fotbollklubb eller tillsammans när de är ute. En ungdom från förort spelar basketboll som räknas som en planerad aktivitet. Fotboll och basketboll är inte så kostsamma som att köra moped eller rida t.ex. Dessutom anser forskare att de individuella sport som, ridning, hör till medelklassens favoritsport, medan fotboll och andra sport som spelas gruppvis är lågstatusfamiljers utvalda sport. Ungdomar från förorten lyssnar på hiphop. De identifierar sig med musiken genom texterna och denna musik kommer inte från familjernas kulturella kapital som de bär med sig från hemlandet. Detta var resultatet av intervjuerna som dessutom stämmer överens med forskarnas syn på val av musik. Ungdomar från medelklass lyssnar på rock som kan vara föräldrarnas favoritmusik. Några lyssnar på musik i avkopplande syfte. Enligt vår empiri är förortens ungdomars föräldrar antingen arbetslösa eller har lågstatus arbete, medan föräldrarna till medelklassungdomar har båda arbete och de är utbildade.

Innehållsförteckning

Inledning	1
Syfte och frågeställningar	1
Teoretiska begrepp	2
Ungdom.....	2
Fritid	2
Kultur	3
Fritidskultur.....	3
Ungdomskulturer	4
Habitus	4
Medelklass	4
Förort	5
Fält	5
Kulturellt kapital.....	6
Tidigare forskning	6
Metod.....	9
Val av metod	9
Urval	10
Genomförande av intervjuerna.....	10
Analysstadiet	11
Etiska regler	12
Kritiska aspekter.....	12
Resultat	13
Intervju med Roffe.....	13
Intervju med Tegelsten	14
Intervju med Cement	14
Intervju med Erke	15
Intervju med Matilda	15
Intervju med Julia	16
Intervju med Elenor	16
Intervju med Sofia	19
Intervju med Brandon	20
Intervju med Mustafa.....	22
Analys	22

Slutdiskussion	24
Förslag på vidare forskning	26
Referenser	Error! Bookmark not defined.
Intervju ó frågor	28

Inledning

Vi är två studenter som har skrivit denna uppsats. Vi bor i två olika kommuner och ville använda oss av de erfarenheter som detta innebär, i vårt uppsatsarbete. Shohreh har tidigare arbetat i en skola i en förort till Göteborg och Christine har praktiserat i ett område i Kungälv. I detta senare område bor familjer från medelklassen som nästan alla har svensk härkomst. I fokus för vår uppsats står ungdomars fritidsaktiviteter av olika slag.

Shohreh är mamma till två barn i tonårsåldern och har egen erfarenhet av hur sociala, kulturella och etniska skillnader spelar en betydande roll i ungdomars val av fritidsaktiviteter. Shohrehs personliga erfarenhet och intresse ligger till grund för vårt val av uppsatsämne. Några års erfarenhet som lärarassistent i ovan nämnda förortsskolan har dessutom ytterligare bidragit till vårt val av ämnet.

Forskare har diskuterat ungdomskulturer i den bemärkelsen att dessa kulturer skiljer sig från de vuxnas. Hiphopkulturen som förknippas med ungdomar är ett exempel på detta. Vi ville uppmärksamma ungdomars liv efter skolan och visa hur ekonomiska och sociala skillnader skapar olika förutsättningar och möjligheter i ungdomars val av fritidsintresse och aktiviteter.

Syfte och frågeställningar

Det övergripande syftet med vårt arbete är att undersöka s.k. ungdomskulturer utifrån ett sociokulturellt perspektiv. Med ungdomskultur avser forskare de aktiviteter som ungdomar har på fritiden. Fritidskulturer är ett annat begrepp som används av forskare och som syftar på ungdomars s.k. fritidsaktiviteter och vanor. De problemställningar som ligger till grund för vår empiriska undersökning är följande:

- Hur kan förortskulturer skilja sig åt från medelklasskulturer när det gäller ungdomars fritidsaktiviteter?
- Vilka aktiviteter är gemensamma för de två ungdomsgrupperna och vilka är inte gemensamma?
- Vad är orsaken till denna olikhet i deras fritidssysselsättningar?
- Hur tänker ungdomarna om denna skillnad?

Vi har intervjuat ungdomar från förorter och ungdomar från ett medelklassområde. Vårt syfte har varit att jämföra två grupper av ungdomar med olika bakgrund såväl när det gäller etnicitet, klasstillhörighet som familjekulturer. Vår förförståelse gick ut på att det fanns skillnader i fritidskulturer mellan ungdomar från förorter och ungdomar från välbärgade familjer. Vi ville med hjälp av vår empiri få mer kunskap om dessa skillnader och undersöka hur de präglar ungdomarnas fritidsaktiviteter.

Enligt vår förförståelse skiljer sig båda områdena alltså åt i ekonomiska, sociala och kulturella avseenden. Vi har utgått från att dessa skillnader även präglar ungdomarnas fritidsvanor. Vi ville jämföra och lyfta upp olikheterna genom att intervjua några elever från varje skola och

genom att analysera deras intervjuutsagor. Vi har använt oss av relevant tidigare forskning och förklarade de teoretiska begreppen som har använts i vårt arbete.

Teoretiska begrepp

Vi har analyserat det insamlade materialet utifrån det sociokulturella perspektivet. Roger Säljö är författare till boken, *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*. Han presenterar begreppet sociokulturellt perspektiv som ett sätt att undersöka och analysera människor i sin sociala praktik. Denna syn ser människor i samband med deras deltagande i kulturella aktiviteter. Man intresserar sig för hur individer tänker och verkar i ett kulturellt sammanhang (Säljö, 2000:18).

Människan agerar utifrån de sociala situationerna. Det komplexa samhället innehåller olika sociokulturella praktiker (Säljö, 2000:129). Så förklarar Roger Säljö det sociokulturella perspektivet i sin bok.

De begrepp som belyses här nedan har hjälpt oss i vår analys av intervjuerna.

Ungdom

Ungdom är en fas i livet som varje uppväxande individ genomgår. Tiden efter barndomen och före vuxenfasen brukar betecknas som ungdom. En annan definition av ungdom har en mer social innebörd. Ungdomar som en social grupp har gemensamma behov och intressen och bemöts av likadana samhälleliga regler (Fokus06, 2006, s22). Enligt Giddens är ungdomar i västerländska samhällen varken barn eller vuxna. De befinner sig i ett öingenmanslandö mellan barndom och vuxen ålder i ett samhälle som förändras med rasande fart (Giddens, 2007:174).

Fritid

Fritid är ett uttryck för tiden då man varken går i skolan eller arbetar (Fokus06, 2006, s24). I Nationalencyklopedin definieras fritid som den del av dygnet och veckan då man varken arbetar, sover eller äter. Man räknar skola och utbildning som arbete (Berggren, 2000: 71).

Fritiden kopplas till aktiviteter som man har efter arbetet eller skolan. Att träna, träffa vänner eller titta på tv är några exempel på fritidsaktiviteter. Man kan betrakta det man gör under denna tid som en form av kultur som skapar mening i människors liv. I det postindustriella samhället har fritidens betydelse och innehåll förändrats (Berggren, 2000:18).

Fritiden har i stor utsträckning ett kommersiellt innehåll. Fritidens innehåll har blivit en grund för identitetsskapande hos individen, särskilt hos ungdomar. Arbetets komplexitet och samhällets instabilitet innebär att många ungdomar hamnar utanför vuxensamhället. Fritiden blir för många ungdomar ett tillfälle för utveckling och inträde i vuxenlivet (Berggren, 2000:18).

Fritiden är socialt villkorad. Beroende på klass, kön, etnicitet och utbildningsnivå har människor olika intressen och sysselsättningar (Berggren, 2000:35). Samhällets fördelning av tillgångar och resurser kommer även till uttryck i fritiden (Berggren, 2000:45).

Arbete uppfattas som ett straff i Första mosebok och av de gamla grekiska filosoferna. I det antika samhället fanns det fria människor som inte arbetade och slavar som genomförde det tunga kroppsarbetet. Fria män läste filosofi och ägnade sin tid åt tänkande och bildning, medan slavar sysslade med de nödvändiga arbeten som samhället krävde. Aristoteles var en av de grekiska filosofer som menade att medborgarna måste ha fria händer för att kunna ägna sig åt själsligt arbete och delta i det samhälleliga beslutfattandet.

Kristendomen betraktade arbetet som ett straff för synden. I paradiset arbetade man följaktligen inte (Berggren, 2000:72). Under medeltiden accepterades Aristoteles idéer av filosoferna och den negativa inställningen till arbete utvecklades under 1200-talet av Thomas ab Aquino. Dock fanns även föreställningen om att arbete välsignar människor och denna uppfattning blev så småningom den dominerande inom kristendomen. Man räddar sin själ och hjälper sina medmänniskor genom arbetet, enligt kristendomen (Berggren, 2000:73).

Fritiden blir nödvändig för avkoppling och rekreation (Berggren, 2000:74). Upplysningens filosofer hade samma syn på arbetet och de tilldelade människan en aktiv roll, vilken innebar att människan

skulle omforma och bearbeta naturens krafter (Berggren, 2000:75).

Kultur

I Bonniers uppslagsbok förklaras kultur som det sätt på vilket människor lever, tänker och verkar inom ett visst område och vid en viss tid (Malmström, m.fl. 1992:289).

I Nationalencyklopedin definieras kultur som en viss populations tankar, handlingar och omgivande förhållanden (Berggren, 2000:45).

Kultur skapar mening i människors sociala och samhälleliga liv och i deras individuella existens. Det vi gör på vår fritid har ett symboliskt innehåll och visar vem vi är som sociala aktörer (Berggren, 2000:45).

Fritidskultur

Begreppet fritidskultur beskriver hur fritidens materiella villkor och handlingar tar sig olika uttryck inom olika kulturer, t.ex. inom en medelklasskultur eller en förortskultur (Berggren, 2000:44).

Ungdomskulturer

Ungdomskultur som begrepp myntades 1914, då diskussionen om ungdomsrörelsen i Tyskland blev aktuellt. Wyneken som var ledare för den tyska ungdomsrörelsen skrev boken, *Vad är ungdomskultur?* som utkom 1914.

Han ansåg att ungdomskulturen uppkom som en reaktion mot industrikapitalismen och siktade på att skapa en ny livsform i samhället. Unga människor motsatte sig den värld som vuxna skapade, menade Wyneken.

I Sverige publicerade Ellen Key artikelsamlingen, *Barnets århundrade*, år 1900. Denna bok som översattes till några språk uppmärksammade just barn och unga som en social grupp.

I USA skrev psykologen och ungdomsforskaren Stanley Hall, boken *Adolescence: Its Psychology and Its Relation to Physiology, Anthropology, Sociology, Sex, Crime, Religion and Education*, år 1904. Denna undersökning blev grunden till den moderna ungdomsforskningen (Berggren, 2000:269).

Habitus

Habitus är ett mer eller mindre varaktigt sätt att vara och handla som en individ (Bourdieu, 1997: 43).

Bourdieu menar att habitus fungerar som ett dispositionssystem som är produkten av våra erfarenheter. Han beskriver habitus som en sorts program (som ett dataprogram) som vår förflutna har skapat och som påverkar våra val och vår perception och tolkning av verkligheten (Bourdieu, 1997: 89).

Enligt Giddens är habitus ett uttryck för människors förmåga att handskas med sin omgivning. Människors habitus skapas under vissa bestämda sociala villkor, vilket i sin tur leder till olika modeller för handlingar. Beroende på de olika sociala villkor vi verkar under kan vår habitus anpassa sig till nya omständigheter. Individen lever sitt liv i en värld som har formats av personens habitus. Vår habitus ändras samtidigt som en effekt av erfarenheter som vi gör i vårt liv (Giddens, 2007:121).

Medelklass

Begreppet finns förklarat i Giddens bok, *Sociology*. Det står på engelska och vi skriver med egna ord och på svenska. Medelklass täcker en bred skala av människor som har många olika arbeten. De som arbetar i service av olika slag eller som lärare ligger i denna kategori. Majoritet av befolkningen i de europeiska länderna räknas som medelklass. Medlemmar i denna klass har högutbildning, eller kvalificerade yrkesutbildning. De har möjlighet att skaffa

sig materiella och kulturella förmåner mer än medlemmar i arbetarklassen. Medelklassens medlemmar kan sälja sin mentala och psykiska arbetskraft och livnär sig på det, till skillnad från arbetarklassen som säljer sin kroppskraft. Det finns en mångfald av kretsar inom medelklassen som gör att det inte finns någon homogenitet i dess struktur, jämför med arbetarklassen. Medelklassens medlemmar delar inte samma sociala bakgrund och de har inte ett gemensamt kulturellt synsätt (Giddens, 2007:294).

Förort

Vi har tänkt titta tillbaka på förortens uppkomst för att kunna förstå hur olika sociala och ekonomiska förhållanden ser ut och hur dessa i sin tur påverkar kulturella praktiker. Vi använder oss av Sernhedes bok, *Förorten, skolan och ungdomskulturen*.

Under 1960-talet, när industriproduktionen expanderade i Sverige, blev behovet av arbetskraft till fabriker stort särskilt i de största städerna. Folk flyttade från landsbygden till städerna och till förorter i de städerna. Projektet Miljonprogrammet startades för att bygga nya bostäder i dessa förorter. Oljekrisen och den kraftiga industrikonjunkturen satte stopp för planen och förorten blev en plats utan historia och social gemenskap. På 1970- och 80-talen kom förorten att uppfattas som något vid sidan av majoritetssamhället, pga. att socialförvaltningar placerade människor med missbruk och sociala problem där (Sernhede, 2011:18).

Sernhede kallar detta fenomen för social annanhet. Ungdomar från splittrade familjer och med drogproblem blev ett annat av förortens kännetecken. Från statens sida utvecklades olika åtgärder i form av fritidsgårdar och stödpersonal för att komma till rätta med detta problem. Målet för socialtjänsten blev att mobilisera människorna i förorterna (Sernhede, 2011:18). Under 1990-talet har förorten fått ett annat ansikte. Människor som hade andra etniska härkomst än svenska placerades i de här områdena. Förvandlingen från social annanhet till etnisk annanhet har då skapat en ny bild av förort som har många likheter med den gamla bilden (Sernhede, 2011:21).

Fält

För att kunna förstå Bourdieus begrepp, kulturellt kapital, behöver vi förklara ett annat begrepp som Bourdieu använder i sin beskrivning av kulturellt kapital.

Fält är ett av Bourdieus nyckelbegrepp och refererar till en dynamisk situation i vilken en bestämd habitus verkar. Individernas handlingar och deras speciella praxis är resultatet av en relation mellan habitus och fält. Om varje fält behöver ett habitus, är habitus det som ger mening och värde åt varje fält. Varje fält (produktionsfältet, konsumtionsfältet eller specialiserade fält som sport, konst, politik och utbildning) organiseras utifrån det kulturella kapital som olika individer besitter (Giddens, 2007:122).

Kulturellt kapital

Bourdieu förklarar att kapital har olika form och innehåll. Ekonomiskt kapital är i form av pengar och andra materiella tillgångar som man äger. Utbildningssystemet utrustar människor med kunskap och därmed skapas kulturellt kapital. Det sista kallar han för symboliskt kapital. Med detta avses prestige och ära som människor besitter och som erkänns av andra aktörer på fältet. Fördelningen av olika sorters kapital är ojämlik i samhället, vilken skapar maktkamp i olika sociala fält. Bourdieu beskriver samhället bestående av många fält vars existens tyder på sociala skillnader och konflikter. Relationen mellan habitus och fält är dialektisk och utspelar sig i de sociala förhållandena. Denna dialektiska relation skapar spänningar och konflikter i samhället. Den sociala verkligheten som varje individ lever i, består av de materiella och symboliska värden (Giddens, 2007:122).

Donald Brody har i sin artikel, öKapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktygö, förklarat några viktiga detaljer om just kulturellt kapital. Detta kapital ärver man inte genetiskt eller juridiskt, utan man ärver det kulturellt. Det överförs genom socialisation och genom familjeförhållanden. Man är inte medveten om den process genom vilken det kulturella arvet förs vidare genom socialisation. Redan från födelsen socialiseras barnet in i en viss kultur, en viss habitus (Bjerg, s. 488)

Tidigare forskning

Leif Berggrens bok, *Fritidskulturer*, har intresserat oss, eftersom den handlar om vår undersöknings område. Boken utforskar fritidens mångfacetterade aspekter och har skrivits av forskare som har arbetat på fältet i tio år (Berggren, 2000:15).

Boken gör en historisk tillbakablick i ämnet. Att mäta tid och planera olika verksamheter utifrån det går tillbaka ända till babylonierna. Grekiska filosofer ansåg det nödvändigt att ta ledigt från det dagliga arbetet, men det var bara den privilegierade klassen som hade fri tid, enligt Aristoteles. Slavar och undersåtar var tvungna att arbeta hela tiden (Berggren, 2000:36).

Fritid som koncept blev aktuellt under industrialismen, då var det nödvändig att låta arbetarna ha fritid efter en lång arbetsdag för att kunna vila och återhämta sig inför nästa dag (Berggren, 2000:37).

Tid uppfattades som pengar i den nya kapitalistiska världen och av borgarklassen. Man skapar själv sin framtid och man måste använda sin tid effektivt, enligt den borgerliga bilden av världen. Även fritiden planerades enligt dessa borgerliga uppfattningar (Berggren, 2000:79). Diskussionen om antalet arbetstimmar per dag och per vecka kopplades till fritidens längd och kvalitet. Målet var samhällets och den enskildes välbefinnande i västvärldens politik. Underklassen var odisciplinerad och medelklassen växte snabbt. Man ville reformera den farliga underklassen och utveckla medelklassen fysiskt och psykiskt (Berggren, 2000:81).

Arbetarklassens barn och ungdomar blev föremål för statlig politik i Sverige mot slutet av 1800-talet. Föräldrarna arbetade hela dagen och familjerna bodde i små utrymmen. Detta tvingade barn och unga till att vara på gatorna och gå omkring utan tillsyn. Detta betraktades som problem av samhällets ideologer och insatser gjordes för att organisera arbetarklassbarnens fritid. Under 1930-talet fördes många debatter och diskussioner om ungdomsproblemet (Berggren, 2000:81).

Den engelska sociologen C. Delisle Burns, skrev i sin bok, *Fritiden i det moderna samhället*, som översattes på svenska 1930, om vikten av att höja värdet på fritiden och att använda den här tiden till demokratiskt skapande. Det räckte inte med att vila och samla kraft på fritiden. Man skulle syssla med sport, konst och intellektuella eller vetenskapliga aktiviteter, enligt honom. Dessutom måste människor lära sig att koppla av och ögöra ingenting under fritiden, förslög Burns. Meningen med allt arbete som människan gör i ett civiliserat samhälle är att njuta av fritiden och att utveckla sin personlighet, anser Burns. Till skillnad från hur det var hos Aristoteles, omfattar Burns ideal alla människor. Bertrand Russell samtyckte med Burns och tyckte att en god fritid förebygger misstänksamhet och främlingsfientlighet (Burns i Berggren, 2000:83).

Den moderna synen på fritiden kan ses i ett socialt perspektiv i efter andra världskrigets Europa. Man var rädd för fascism och nazism, som hotade att erövra Europa. Man ville organisera samhälleliga fritidsföreningar för att motverka antidemokratiska rörelser (Berggren, 2000:84).

Som vi har beskrivit ovan, hade man inte tidigare, t.ex. i det gamla bondesamhället, någon skarp uppdelning mellan arbete och fritiden. Under 1900-talet växte emellertid en ny syn på relationen mellan arbetstid och fritid fram (Berggren 2000:270).

I Sverige ökade staten sitt engagemang för ungdomars fritid i syfte att förebygga ungdoms-sysslöshet och kriminalitet. Man försökte planera och organisera offentliga nöjen som danskvällar och biografier. Ungdomskultur som begrepp omfattade sociala, ekonomiska och kulturella aspekter av ungdomarnas fritid (Berggren, 2000:271).

Efter krigstiden intresserade sig varu- och mediemarknaden mer än tidigare för ungdomar. Media och marknaden satsade stort för att skapa nya ungdomsvanor och därmed öka deras intresse för att konsumera. Marknaden spelade en viktig roll i skapandet av ungdomskulturer och nya ungdomsstilar. Nya trender skapades inom ungdomsgrupper. Att klä sig i skinnbyxor och skinnjacka och att åka motorcykel är exempel på nya stilar som förknippas med ungdomar. I Sverige betecknade media denna nya stil som den motoriserade ungdomskulturen (Berggren, 2000: 274).

Från och med 1970-talet började man utforska de skillnader som fanns mellan ungdomskulturer och kultur i allmänhet. Man var inspirerad av den s.k. Birminghamskolans ungdomskulturteorier, enligt vilka det var möjligt att förstå och tolka ungdomarnas stilar och även de sociala problem och konflikter som låg bakom ungdomskulturen (Berggren, 2000:277).

Forskare ansåg att ungdomsstilar var en symbolisk reaktion från ungdomars sida mot de sociala klasskillnaderna. Ungdomar upplevde denna olikhet i många aspekter av deras liv, som t.ex. i sin uppväxt, i skolan och i arbetslivet (Berggren, 2000:277).

I en annan del av boken skriver Berggren om betydelsen av fritid för identitetsbyggandet. Han menar att våra fritidssysselsättningar visar vem vi är och vad vi vill. Fritiden har blivit en scen för identitetsskapande, särskilt hos unga, menar han. Vi försöker skapa mening i vårt liv genom våra aktiviteter. Medier och populärkultur har en avgörande funktion i individens och gruppens sökande efter mening i livet (Berggren, 2000:60).

I Berggrens bok står det om ledighetsaktiviteter som kräver att ungdomarna köper och konsumerar dyr utrustning och apparater. Han menar att denna aspekt av fritiden förekommer nu mer än tidigare. Fritiden uttrycker en livsstil (Berggren, 2000:86)

I nutidens Sverige beskrivs ungdomskulturen som ett samspel mellan en rad sociala och kulturella processer. Hip-hop, rave, indiepop, skate eller straight edge räknas som en del av ungdomskulturen. Man tolkar ungdomars musikintresse som ett symboliskt uttryck för sociala och kulturella skillnader mellan de olika typerna av musik (Berggren, 2000:278).

Berggren har använt sig av en studie som Ulf Blomdahl och Stig Elofsson har gjort kring en grupp av högstadieselever i några områden i Stockholm. Deras bok heter *Idrottsstilar i hög ó respektive lågstatusområde*. De har kommit till slutsatsen att ungdomar från högstatusområde ofta visar mer intresse för sporter som utövas individuellt och som dessutom har högre status. Ungdomar från lågstatusområde sysslar oftare med sporter som utövas kollektivt. De ansåg att vad som görs på fritiden inte kan uppfattas och förstås utan koppling till deras liv i övrigt. De menar att fritidens innehåll och utövning är villkorad och måste studeras utifrån ungdomars liv så som det utspelas på alla andra områden (Blomdahl & Elofsson i Berggren, 2000:45).

Hans-Erik Olson skriver i sin bok, *Staten och ungdomens fritid. Kontroll eller autonomi?* om den brittiska socialhistoriska forskningen som betraktar utvecklingen av fritiden som en kamp mellan borgarklass och arbetarklass. Han förklarar att borgarklassen hade som mål att förbättra arbetarnas vanor genom att planera deras fritid. Dessutom vill borgarklassen få arbetarna att ta hand om sin hälsa för att kunna arbeta effektivare i fabriker. Arbetarklassen reagerade mot denna kontroll och ville själv bestämma över sin fritid. Olson skriver att även i Sverige reagerade man mot denna planering av fritiden. (Olson i Berggren, 2000:84).

Vi slutar Berggrens del med ett citat som är giltig över tid och plats. Han anser att människan har ett egenvärde oavsett de sociala villkoren. Detta egenvärde är giltigt under alla omständigheter. Han beklagar sig däremot för den konventionella synen på människan, som värderar henne utifrån vad hon presterar och vilken nytta hon har för samhället. Berggren ser konsekvenserna av denna syn på människor som skapar ojämlikhet. Man bedöms, graderas och placeras hierarkiskt utifrån sin insats, menar han (Berggren, Fritidskulturer, 2000:207).

Under vår sökande efter tidigare forskning har vi stött på *Fokus06: En analys av ungas kultur och fritid*, som är en av Ungdomsstyrelsens publikationer från 2006. Ungdomsstyrelsen är en statlig myndighet som verkar för ungas välfärd. Vi använder några delar från den som presenteras här nedan.

Fritiden har fått en mer betydelsefull plats i samhället de senaste åren. Fokus06 refererar till Per Nilssons bok *Fritid i skilda världar*, som anser att fritiden har en betydelsefull plats i ungdomars identitetsskapande. De söker efter gemenskap genom sina fritidsaktiviteter och samtidigt försöker de att utveckla sin personlighet (Nilsson, Per i Fokus06, 2006, s24). I

förordet av Fokus06 betonas vikten av kulturella aktiviteter för ungdomar i deras utveckling av sociala kompetenser. De hittar dessutom sin plats i tillvaron, när de deltar i skapandet av fritidsaktiviteter (Fokus06, 2006:4, s 3).

Ove Sernhede, redaktör för boken, *Förorten, skolan och ungdomskulturen*, gör en tillbakablick till förortens framväxt. Han menar att under 1990-talet ändrades förortens identitet från en ösocial annanhetö till en öetnisk annanhetö. Sernhede betraktar detta som en ny form av utanförskap som också bidrar till fenomenet förortskultur (Sernhede, 2011:21).

Hans forskning fokuserar på det lärande och kunskapsbyggande som äger rum utanför skolan, d.v.s. i ungdomars egna kulturer som på ett mångfasetterat sätt präglas av fattigdom. I denna kultur saknas kursplaner och betygsättning, men det finns ett lärande som har sin grund i förortskulturen. Sernhede beskriver förortskulturen som resultatet av hybridisering mellan olika etniska kulturer. Sernhede och hans medarbetare följde ungdomar från förorten och observerade dem i deras liv utanför skolan (Sernhede, 2011:22).

Musiken är en del av ungdomskulturen, enligt Sernhede. Ungdomar använder musiken som ett redskap för att uttrycka sina känslor på ett ickeverbalt sätt. De revolterar genom sin musik, eftersom de inte upplever att skolan är en miljö, där de kan uttrycka sina upplevelser och känslor. Sernhede beskriver hur ungdomar motsätter sig den dominerande rationaliteten genom musik och dans som tar sig kontroversiella uttryck (Sernhede, 2011: 57).

Metod

Val av metod

Vi har valt att använda oss av samtalsintervju som metod. Vi kunde samla in information av olika slag om våra ungdomar. Vi följde även upp några intervjuer och kompletterade de ytterligare. Vår uppfattning om ungdomar stämmer överens med Esaiassons som tycker att ungdomar är fåordiga och att det krävs samspel och interaktion mellan forskare och intervjupersonerna för att det ska vara möjligt att genomföra lyckade intervjuer (Esaiasson, m.fl., 2010: 285).

Vårt intresse gällde ungdomars vardagliga sysselsättningar efter skolan. Vi formulerade frågorna utifrån detta intresse och vi tog hänsyn till olika aspekter av deras aktiviteter som kunde skapa en verklig bild av deras liv. Vårt syfte var att förstå hur de upplever sitt liv utanför skolan. Denna metod kallas för den kvalitativa forskningsintervjun (Esaiasson, m.fl., 2010: 286).

Vår förförståelse var att det finns skillnader i ungdomars fritidsaktiviteter, som beror på ekonomiska och sociala skillnader mellan familjer som bor i de två områdena. Dessa skillnader låg till grund för vår vilja att göra en vetenskaplig analys av detta problem (Esaiasson, m.fl., 2010: 289).

Urval

Vår målgrupp var ungdomar mellan 15-17 år. De väljer själva sina fritidsaktiviteter, åtminstone för det mesta, till skillnad från yngre barn som är mer beroende av föräldrars val i sina sysselsättningar efter skolan.

Shohreh arbetade tidigare vid en högstadieskola i en förort till Göteborg och Christine arbetade i en högstadieskola i Kungälv. Vi kontaktade rektorer och berättade om syftet med intervjuerna och vi fick prata med lärarna och även elever.

Vi två arbetade individuellt med att intervjua ungdomar. Christine genomförde intervjuer i Kungälv kommun och Shohreh intervjuade ungdomarna i Göteborg.

Vi valde elever från årskurs 7 till 9, för vi ville att våra informanter skulle ha ungefärligen samma ålder. Vi bestämde oss dessutom för att välja både killar och tjejer, eftersom vi ville få skaffa oss en bredare uppfattning om ämnet vi studerar.

Ungdomarna från Kungälv har alla svensk bakgrund, eftersom det inte fanns många barn med annan etnisk bakgrund. I Göteborg intervjuade vi en elev med svensk bakgrund medan resten hade annan etnisk bakgrund.

Vi var beredda att intervjua så många ungdomar vi fick, eftersom det kunde hjälpa oss att få en mer omfattande bild av deras liv. Tiden var dock begränsad.

Det delades sammanlagt ut 22 tillståndsblanketter. Tio elever lämnade in de underskrivna blanketterna. Antalet ungdomar som kunde tänka sig att bli intervjuade var dock större. Det var många som glömde prata med sina föräldrar och tappade bort blanketterna. De hade dock inget emot att svara på våra frågor om vi inte behövde föräldrarnas tillstånd.

Det var många som berättade för mig som var i förorten att de själva bestämmer över sådana saker och att det inte behövdes något tillstånd. Jag hörde att flera elever säger: *öMina föräldrar bryr sig inte om det och det är ok att deltaö.*

Genomförande av intervjuerna

Vi formulerade våra frågor för intervjuerna utifrån vårt syfte. Målet var att få ungdomarna att berätta om sina upplevelser och intressen. Frågorna var lätta att förstå. De var korta och fria från akademiska begrepp. Det var viktigt för oss att skapa en bra stämning så att ungdomarna inte kände sig besvärade av frågorna (Esaïasson, m.fl., 2010: 298).

Vi spelade in ljud från intervjun, för vi genomförde arbetet individuellt.

Shohreh arbetade i denna förortsskola i några år för fyra år sedan. Hon pratade först med rektor och fick lov att utföra intervjuerna där. Shohreh ville träffa eleverna i korridoren och prata och dela ut tillståndsblanketten till dem som går med på att intervjuas.

Shohreh ville inte gå till lärarna och dela ut blanketter genom dem. Hon tyckte att det var bättre med direkt kontakt, för eleverna kunde ställa frågor om undersökningen. Dessutom tyckte Shohreh att hon kunde motivera ungdomarna och uppmuntra dem till deltagande om hon fick chansen att prata med dem direkt. Det tog henne tre dagar att intervjua fem ungdomar.

Det fanns en del elever som kände Shohreh från tidigare och det underlättade kontakten med eleverna. Hon delade ut 12 blanketter, fick tillbaka fem och har alltså intervjuat fem elever. Hon satte med varje elev i ett lärarrum och använde sin dator för att spela in samtalen. Shohreh informerade alla elever om de forskningsetiska regler som ligger till grund för humanistisk- och samhällsvetenskaplig forskning. (Se nedan). Varje intervju tog ungefär 30-40 minuter.

En av de intervjuade meddelade Shohreh dagen efter att han hade ångrat sig. Hans intervju raderades därför och finns inte i med i undersökningen.

Christine som bor i Kungälv kommun hade praktiserat i en skola tidigare och kände eleverna och personalen där. Hon informerade rektorn om syftet med vår uppsats och med intervjuerna och fick boka tid hos skolans studievägledare nästa dag.

Christine förklarade för studievägledaren att målgruppen för intervjuerna är ungdomar från årskurs 7 till 9. Sedan pratade hon med tre lärare från årskurs 7, 8 och 9 och lämnade tillståndsblanketterna till dem. De skulle gå och prata med sina elever och dela ut papper till de intresserade.

Christine träffade lärarna några dagar senare. Av de tio utdelade tillstånden hade hon fått tillbaka sex stycken påskrivna blanketter. Det blev tre pojkar och tre flickor och de var två elever från varje årskurs. Hon fick prata med eleverna och boka en tid som passade dem. Hon använde en tom sal för genomförandet av intervjuerna och spelade ljudet med sin mobil.

Tiderna för intervjuerna varierade mellan 15 till 40 minuter för varje elev. Christine föreslog att eleverna själva väljer ett fiktivt namn.

Analysstadiet

För att kunna analysera intervjuerna följde vi Esaiassons anvisningar. Vi intresserade oss för vad som särskiljer de båda grupperna åt och vad som är gemensamt i deras aktiviteter. Detta är det första steget i analysstadiet, enligt Esaiasson (Esaiasson, m.fl., 2010: 304).

Nästa steg går mot en generalisering. Man ser den enskildes utsagor i de andras berättelser och man försöker att komma fram till generella slutsatser (Esaiasson, m.fl., 2010: 306).

Etiska regler

Vi kontaktade först rektorerna för de två skolorna och berättade om vårt syfte med intervjuerna och hur skulle vi använda dem.

Vi hade läst olika regler som vi hämtat från Vetenskapsrådets hänvisningar som handlar om forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Det första huvudkravet är informationskravet som innebär att man informerar uppgiftlämnare och undersökningsdeltagare om syftet med arbetet. I vårt fall var uppgiftlämnare rektorer och även några lärare som vi kontaktat. Vi har direkt eller genom våra uppgiftlämnare meddelat undersökningsdeltagarna om vårt arbete.

Samtyckeskravet innebär att man måste ha tillstånd från undersökningsdeltagarna och om de är omyndiga så krävs det tillstånd från deras föräldrar eller andra vårdnadshavare. Vi har skriftligt tillstånd från alla deltagarnas vårdnadshavare.

Det tredje kravet är *Nyttjandekravet*. Det innebär att man som undersökningsdeltagare har rätt till att ge sina synpunkter om vad som t.ex är tillåtet att omnämna i projektet och när intervjun ska genomföras. Man har även rätt att avbryta samarbetet utan någon förklaring. Vi har följt även denna regel i våra intervjuer med våra elever. En av våra elever ångrade sitt deltagande i undersökningen och vi har därför tagit bort han intervju. Alla tider som vi har utfört intervjuerna på i skolorna var i enlighet med elevernas förslag om tider.

Konfidentialitetskravet handlar om tystnadsplikt. Det innebär att personliga uppgifter som kan vara känsliga ska behandlas med sekretess. Vi har inte uppgivit namnen på varken skolorna, områdena eller eleverna.

Kritiska aspekter

Med tanke på att vi intervjuade ungdomar mellan 14 och 16 år, behövde vi få tillstånd från föräldrarna. Vi var från början skeptiska till om vi skulle få några påskrivna blanketter tillbaka överhuvudtaget. Vi var inte heller ensamma om att tänka så. Några lärare från båda skolorna trodde inte att föräldrarna skulle bry sig om saken. Lärarna trodde dessutom att barnen skulle glömma att ta med sig blanketterna hem eller ta med dem hemifrån.

Vi formulerade intervjufrågorna tillsammans, men genomförde intervjuerna enskilt. Var och en av oss var på en skola. Under arbetets gång märkte vi att en del information saknades om eleverna i Kungälv kommun. Christine gick tillbaka till skolan och komplettera intervjuerna. Nu när vi granskar vårt tillvägagångssätt, kan vi tycka att intervjuvären i viss utsträckning saknade detaljer i den bemärkelsen att de uppgifter vi samlade in är otillräckliga.

Resultat

Vi intervjuade sammanlagt tio elever mellan 14 och 16 år. Fyra av dem bor i en förort till Göteborg och övriga är bosatta i ett medelklass område i Kungälv. Vi samlade all information om elevernas levnadssituation: alltifrån familjeförhållanden till deras personliga intressen. Vi redovisar varje ungdoms intervjuresultat separat. De valde själva sina fiktiva namn. Roffe, Tegelsten, Cement, Erke, Matilda och Julia är från Kungälv. Deras intervjusvar kommer först. Elenor, Sofia, Brandon och Mustafa bor i förorten till Göteborg.

Intervju med Roffe

Roffe är en tjej som läser i årkurs sju. Hon är 14 år gammal. Hon beskriver sig som en glad och positiv person. Hon är flummig på så sätt att hon går runt och pratar med alla, men å andra sidan kan hon vara bestämd och ibland vara lite tyken.

Roffe är född i Sverige på Mölndals sjukhus. Hennes familj består av fyra personer. Hon har en äldre bror. Hennes mamma jobbar som förskollärare och hennes pappa jobbar i hamnen med att reparera båtar. Alla i familjen är svenskar. Hon har en kanin som hon också räknar som en familjemedlem.

På fritiden kan Roffe göra olika saker, t ex vara hemma hos en kompis, sitta framför datorn eller arbeta i stallet. Hennes favoritsport är att rida. Det brinner hon för. Hon önskar att hon hade mer tid för ridning, men säger samtidigt att det är mycket tids- och kraftkrävande.

Hon tycker om att läsa böcker men hon säger att det är svårt att hitta något intressant att läsa. Hon erkänner att hon är väldigt kräsen när det gäller att välja böcker, men när hon väl hittar en intressant bok, läser hon ut den på kort tid. När det gäller att gå på bio tycker hon att det är kul och mysig.

Hon lyssnar på all sorts musik men mest dansbandsmusik. Det är hennes humör som avgör valet av låtar.

Det Roffe brukar göra efter skolan är att gå hem, äta lite mat och ta det lugnt. Sedan gör hon sina läxor och när hon är färdig med dem, går hon ut till stallet och rider.

Helgerna kan se olika ut, men ofta på lördagar börjar hennes dag tidigt på morgonen, då hon släpper ut hästarna för fordring. Hennes intresse för hästar beror på att familjen av tradition har skött om hästar.

Hon umgås med kompisar på helgerna och ibland övernattar hon hos dem. Hon är en social person och gillar att skaffa nya kompisar. Hennes kompisar har såväl svensk som annan etnisk bakgrund.

Hon tycker det är roligt att träffa nya människor, för *öalla är bra på sitt sättö*, säger hon. Man sprider glädje genom att träffa nya människor, tycker hon. Roffe påstår att hennes närmaste vänner är de som hon har skaffat nyligen, för gamla kompisar växer man ifrån efter ett tag.

Hon trivs bäst i grupp, så länge alla kan funka bra ihop och så länge som ingen känner sig utanför.

Roffes framtida planer är att läsa färdigt gymnasiet, flytta till Spanien eller ett annat land och arbeta där som hästkötare. Hon gillar att lära ut saker, så hon kan också tänka sig att bli lärare.

Intervju med Tegelsten

Tegelsten är en kille som är 15 år och går i årskurs nio. Han är väldigt lugn som person, säger han. Han är född i Sverige och detta gäller även resten av hans familj, som består av sex personer. Tegelsten är äldst bland sina syskon. Han har två bröder och en lillasyster. Hans mamma är grundskollärare och hans pappa jobbar som polis.

När han inte är i skolan, är han antingen hemma eller hos kompisar. Tillsammans med kompisar hittar de på något, som att köra moped eller spela fotboll. Han gillar att gå på bio och han lyssnar på all sorts musik. Att läsa böcker intresserar honom inte. Han är medlem i en fotbollsförening.

Han har många kompisar som han har känt sedan förskoleklass. Hans kompisar har alla svensk bakgrund. Han är nöjd med sitt liv och önskar sig inte något mer.

Efter skolan brukar han gå hem. Ibland på väg hem går han till förskolan för att hämta sin lilla syster. Hemma lagar han mat ibland till sig själv och sina syskon när föräldrarna är på jobbet. Tegelsten gillar att titta på tv, köra moped och att surfa på internet. Senare på kvällarna kollar han om det finns läxor att göra.

Tegelsten trivs bäst i grupp. Det tycker han är det roligaste, för han kan prata och skämta med kompisar. Han accepterar alla som de är och ser ingen skillnad mellan sig själv och de andra. Han vill skaffa sig nya kompisar efter gymnasiet. Hans framtida planer är att efter gymnasiet läsa på högskolan, men han har inte bestämt sig ännu vad han vill utbilda sig till.

Intervju med Cement

Cement läser i årskurs nio och han är 15 år. Han beskriver sig själv som arbetsvillig. Hans mål är att bli polis. Hans familj består av åtta personer. Cement har två äldre bröder och tre yngre. Han har svensk bakgrund. Hans mamma jobbar som produktutvecklare och hans pappa är elektriker.

På fritiden brukar han köra traktor eller moped. Han vill hålla sig aktiv genom att göra olika saker. Han gillar fotboll och han är medlem i den lokala fotbollsföreningen.

Han gillar att gå på bio men det händer inte så ofta att han gör det. Han lyssnar på alla sorters musik. Han har inget intresse för böcker. Efter skolan går han hem och äter. Efteråt hjälper han familjen genom att arbeta i stallen eller köra traktor. Hans aktiviteter på helgerna skiljer

sig inte från vardagens. Han önskar att lära sig köra helikopter, men han vet att han är ung för det. Dessutom saknar han tillgång till helikopter.

Cement har kompisar så det räcker, säger han. Han har känt dem sedan förskoletiden. Han är villigt att skaffa nya kompisar, men det brukar komma andra till honom och vill bli kompis med honom. Alla hans kompisar har svensk bakgrund.

Cement trivs bäst i grupp, för det är roligare enligt honom. Hans bästa kompisar har han haft sedan förskolan. På somrarna brukar han fiska och bada. Han vill läsa vidare till gymnasiet och även efter gymnasiet.

Intervju med Erke

Erke är 14 år och går i sjuan. Han har svensk bakgrund. Han är äldst bland syskonen. Han säger att han har en splittrad familj. Hans första familj är bara han och pappan. Hans andra familj består av honom, hans mamma, hans styvpappa och tre syskon. Det yngsta syskonen är Erkes halvsyster och de andra två är barn till styvpappan. Hans föräldrar jobbar på två olika företag.

Erke bor växelvis hos sina föräldrar. Han tycker att det är jobbigt att leva så här. Hans personliga saker ligger splittrade på två ställen och han glömmer ofta sina saker hemma hos sina föräldrar.

Erke beskriver sig som en glad och social person. På fritiden kör han cross på de speciella körbanor som finns nära hemmet.

Han tillbringar mycket tid med sin pappa i pappans egen skog. De sågar ner träd och åker sedan till marknaden och säljer dem. Han spelar fotboll i den lokala klubben.

Han gillar varken att gå på bio eller att läsa böcker. Han spelar gitarr och gillar metallmusik. Hemma spelar han på playstation. På helgerna är han med sina kompisar som han haft sedan barndomen. En av hans kompisar är från Norge. De delar samma intresse med att vara i skogen. Han gillar att åka båt och fiska på somrarna. Han har fyra, fem riktiga kompisar som känner honom väl.

Erke vill skaffa nya kompisar om de är schyssta och snälla. Han har två kompisar som har en annan etniskt bakgrund. Han känner sig inte som de andra ungdomarna, för han bor på landet och gör en del arbete som en bonde gör. Han berättar inte för sina kompisar om det, för han är rädd att betraktas som en bondejävel, som han uttrycker det själv. Hans dröm är att bli gitarrist i ett band.

Intervju med Matilda

Matilda är en tjej som läser i årkurs åtta och är 14 år gammal. Hon säger att hon är sportig och snäll. Hon är född här i Sverige. Hennes familj består av fyra personer. Hon har en lillasyster.

Alla i familjen är födda i Sverige. Hennes mamma jobbar som säljare och hennes pappa är pilot.

Det som hon gillar mest är fotboll och innebandy. Hon umgås med kompisar och de tar ibland en tur in till Göteborg. Hon lyssnar på all sorts musik och gillar att läsa böcker och gå på bio.

Hon går hem efter skolan, äter och gör sina läxor. Efteråt går hon med sina kompisar och tränar på Sportlife. Hon tillbringar mycket tid med kompisar på helgerna. De åker till Kungälv centrum eller till Göteborg.

De flesta av hennes kompisar har svensk bakgrund. Matilda uppskattar olikheten hos människor och hon tycker det är kul att skaffa nya kompisar. Hon trivs bäst i grupp men tycker att det kan vara skönt att vara ensam ibland.

Hennes framtida dröm är att resa till USA och studerar på ett college där men hon har inte bestämt sig om sitt framtida yrke ännu.

Intervju med Julia

Julia är 14 år och går i årskurs åtta. Hon är född i Sverige. Hon beskriver sig själv som omtänksam och hoppas att hon är snäll. Hennes familj består av fyra personer. Hon har en yngre bror. Hennes mamma jobbar som lärare och hennes pappa är arkitekt. Julia har svensk bakgrund.

Hennes intresse är att tävla i simning. Hon gillar att läsa böcker och gå på bio. Hon lyssnar på all sorts musik. Beroende på hennes humör kan hennes intresse för musik variera. Efter skolan går Julia hem och äter och gör sina läxor.

Hon tränar dagligen i ett gym i Kungälv. På helger pluggar hon tillsammans med kompisar. De brukar samlas hos en av kompisarna och sitta och prata. De åker dessutom till Göteborg eller Kungälv Centrum för att köpa kläder och fika.

Julia har kompisar med icke-svensk bakgrund. I framtiden vill Julia resa och studera utomlands, antingen i England eller i USA. Hon har inte tänkt ännu på vad hon vill välja som yrke, när hon blir stor.

Intervju med Elenor

Elenor är 14 och går i åttan. Hon är född i Irak, i den kurdiska delen. Familjen kom till Sverige när Elenor var åtta månader. Hon har en bror som är elva år. Hennes mamma är barnskötare och jobbar som timanställd och pappan är taxiförare. Hon har inte rest till hemlandet.

Hon beskriver sig själv som en glad tjej som skrattar mycket. Hon kan bli arg lätt och ge sig på sina kompisar, men hennes kompisar förlåter henne efteråt för de vet att hon inte menar något illa. Hon är nyfiken på allt och intresserar sig för allt, säger Elenor. Hon går hem efter

skolan och äter och går sedan till basketträning, som hon sysslat med i fyra år. Hon tränar från tisdag till fredag och har match på helgerna.

Hon brukar gå med kompisar till fritidslokalen eller till torget. Hon tar ibland långa promenader med sina vänner och de pratar hela vägen. På sommaren går de till stranden och grillar. Elenor har fem kompisar som hon alltid umgås med. Två av dem går i sjuan och två är nionde klassare. Elenor har några andra kompisar som är hennes bästisar. En av dem tränar basket med henne och en annan har flyttat härifrån.

Elenor berättar att hennes bästa vänner vet allt om henne och vise versa. De litar på varandra. Hon lyssnar alltid på musik. R & B, Hiphop och Soul är de genrer som Elenor gillar mest. Jag frågade om orsaken till hennes intresse till just dessa sorters musik. Hon svarade att låtarnas texter beskriver familjerelationer och kärlek. Man förstår sig på dem och man känner igen sig i samma situation som beskrivs i texterna. Man får energi när man lyssnar på dem, förklarar hon. Eminem är en av hennes favoritsångare. Elenor tycker att rapmusik var bättre tidigare, men nu mest handlar om sex.

Elenor går ibland på bio. Det senaste hon såg, var *The hunger games*. Hon läser inte böcker för närvarande. Hon är intresserad av serieböcker och deckare.

Elenor går på morgonen till basketträning som är frivilligt. Skolan är nästa moment i vardagen och basketträning på eftermiddagen följer därefter. När hon inte har träning går hon med kompisar till biblioteket.

På helger har hon match som kan vara hemma- eller bortamatch. Det är föräldrarna i laget som kör barnen till olika städer.

Hon tillbringar dessutom helger med kompisar. De äter ute och går till fritidslokalen, där sätter de på musik och dansar.

Jag undrade om de samlas hemma hos varandra. Elenor sa att eftersom det finns killar som hon och andra tjejer umgås med, kan de inte ta med dem hem. Hon säger att några tjejer i hennes krets inte får umgås med killar. De är dessutom för många för att kunna vara hemma hos någon.

Elenor berättar att killar har mer energi och att de är mer sportintresserade, vilket gör att hon känner mer gemenskap med killar än vad hon gör med tjejer.

Hon har pojkvän som föräldrarna vet om sedan en vecka tillbaka och accepterar. Elenor och hennes mamma har fått hjälp av en rådgivare som hjälpte dem med att kunna prata med varandra och att kommunicera utan att gräla. Det var efter de mötena som hennes mamma accepterade hennes val att ha pojkvän, men hon har sina gränser. Hon kan inte ta med honom hem. Pojkvännen är född här men hans föräldrar är från Indien.

Elenors bästa vän har svensk bakgrund. Hon flyttade härifrån. Nu har hon bara kompisar med annan etnicitet än svensk. Jag frågade om hon vet varför det är så. Elenor säger sig förstå varför svenska elever inte vill umgås med dem. För det första tycker svenskarna att *blattar* är högljudda. För det andra är vi ute hela tiden medan svenskarna sitter hemma och pluggar. Hon tror på att de är alla lika trots allt.

Jag undrade vad ordet *blatte* betyder. Elenor sa att för svenskar är en blatte någon som förstör allt. En blatte är ingenting, enligt svenskarna. Jag frågade om hon ser sig själv som en blatte och hon svarade att hon inte gör det. Hon förklarade att vi invandrare är högljudda. Hon berättade att samma dag som intervjun utfördes, sa en lärare att hon är högljudd och att hon inte får prata.

Svenskarna tycker att invandrare förstör för klassen och nu vill svenska elever ha sin egen klass. Elenor tycker att alla elever pratar och detta gäller inte bara invandrare. Hon tycker att några lärare uppfattar invandrarbarn som mer stökiga än svenska barn.

Hon har några släktingar här som familjen umgås med. Elenor gillar att teckna och rita men hon har inte tid att göra det. Hon lever ut sina känslor genom teckningarna. Hon använder blyertspenna. Hon berättade om en målning som hon gjorde. Det var svart i bakgrunden och solen sken i fjärran. Det står en tjej på balkongen. Hon är ensam.

Elenor känner sig ensam när hon är med sina föräldrar, för hon har inte någon bra relation med dem. Hon tycker att det är hennes fel att relationen är dålig. Hennes föräldrar gillar inte att Elenor är ute ofta och då blir det mycket tjafs mellan henne och föräldrarna. Elenor erkänner själv att hon är ute mycket.

Jag undrar om hennes kön spelar någon roll för vad föräldrarna tycker och hon håller med mig. Hon säger att hennes mamma vill att hon städar hemma, medan hennes pappa och hennes bror inte gör någonting hemma. Elenor tycker att hennes mamma har tagit med sig den irakiska och iranska kulturen. (hennes mamma bodde i Iran i några år)

Hon känner sig stressad och går till kurator för att få hjälp med att minska stressen. Hon vet inte varför hon är känner sig så.

Att skaffa sig nya kompisar är lätt för Elenor, men det har sina nackdelar, tycker hon. Hon får mindre tid med gamla kompisar och detta kan såra dem.

Hon gillar att gå ut och vara med vänner, men samtidigt känner hon ett behov att vara hemma och rita. I denna kamp vinner kompisarna, men hon är ändå frustrerad över det.

Hon gör inga läxor nu. Hon slutade med det i årskurs sju. Orsaken var att hon kände sig osäker på om hon gör läxorna på rätt sätt och då föredrar hon att inte göra det alls. Hon känner skuld känslor över det.

Hon ser sig själv som mindre mogen, i jämförelse med andra jämnåriga ungdomar. Andra ungdomar beter sig på ett mer moget sätt, medan Elenor ser sig själv som en person med konstigt humör. Hon känner sig utanför ibland på grund av det. En annan anledning till att hon känner sig utanför är att det finns en grupp tjejer och killar som är snygga och populära. De får allt de önskar sig och de gör allt de vill. Alla följer dem via Facebook och andra bloggar. Det finns en svensk grupp och en invandrar grupp som är aktiva utanför skolan, enligt Elenor. De dricker, röker och åker moped och andra tycker att de är *coola*. De visar upp

sig och det finns många ungdomar som önskar sig vara lik de *coola* ungdomarna, påstår Elenor.

Elenor är inte en av dem och hon inte vill vara som dem heller. Hon säger att de dricker och röker och förstör för sig själva. Hon provade att dricka och röka en gång och gillade inte det.

Det har hänt många gånger att läraren slänger ut henne från lektionen, för hon pratar mycket och skrattar mycket. Hon blir chockad när hon blir utslängd.

Hon vill bli FBI-agent i USA. Först måste hon läsa ekonomiprogrammet i en skola som dessutom har basketträning, enligt studievägledaren. Elenor kan sedan ansöka om stipendium och studera vidare i USA, i en skola för basket och ekonomi. Efteråt kan hon söka tjänst i FBI. Kravet är att man måste ha varit medborgare i femton år i USA, vilket gör henne tveksam till detta val. Först ville Elenor bli läkare och rädda liv. Sedan ändrade hon sig, eftersom man som FBI-agent kan rädda många människors liv och inte bara några få som läkare gör. Hennes pojkvän vill också bli polis eller agent. Hon är orolig över framtiden och tänker på den hela tiden.

Intervju med Sofia

Sofia är femton år och har två syskon och tre halv-syskon. Sofia bor hos sin mormor. Hennes föräldrar skiljde sig för fyra år sedan. Pappan bor i samma stad, men mamman bor i Skåne. Hon har inte träffat sin mamma på ett och halvt år, men hon träffar sin pappa varje dag. Hon har svensk bakgrund.

Sofia säger att mamman lämnade henne och hennes syskon för en kille och flyttade med honom till Skåne. Sofia ville inte flytta med dem för att mannen är alkoholist, enligt henne. Han har misshandlat sin före detta fru och Sofia har ingen respekt för honom. Sofia tycker att hennes mamma inte brydde sig om att försöka få barnen med sig till Skåne. Sofia älskar sin mormor och hon är allt för Sofia, säger hon. Hennes mormor arbetar med utvecklingsstörda barn.

Sofia går om sjuan nu för den andra skolan inte var bra och hon inte fick bra betyg. Sofias mamma arbetar som vårdbiträde och pappan arbetar som köksbiträde i en skola.

Sofia tillbringar en del av sin fritid med sina kompisar. De träffas hemma hos varandra och tittar på film. Ibland går de till köpcentret som ligger nära skolan. Sofia har ett eget rum och trivs bra hemma. Hon beskriver sig själv så här:

öJag är snäll och omtänksam. Jag vill att alla ska må bra och jag satsar hundra procent på det. Sådan är jag.ö

Hon gillar fotboll och basketboll och åker skridskor. Hon spelade fotboll ett tag men skadade benet i skridskoåkning och lade av med fotbollen. Hon gillar att läsa böcker som är baserade på verkliga händelser. Hon läste nyligen en bok om en tjej som blir våldtagen på vägen hem och kämpar för sitt liv och så småningom lyckades återhämta sig. Boken hade mormor hemma och Sofia läste den.

Sofia går på bio ibland. *Hamilton* var den senaste filmen hon såg.

Hon lyssnar på tekno- och transmusik som hennes pappa gillar. Enligt henne intresserar sig killar för den sorten av musik.

Sofia gjorde nyligen slut med sin pojkvän, som hon hade i nio månader. Den f.d. pojkvännen är 21 år gammal och arbetar. En av Sofias tjejkompisar baktalade Sofia inför pojkvännen. Sofia tyckte att hon ville ha pojkvännen för sig själv. Sofia träffar fortfarande pojkvännen, men är inte ihop med honom. Sofia säger att pojkvännen inte vet vad han vill och hon gjorde allt för att få honom tillbaka. Den här tjejen, som spred rykten om Sofia är arton år och har barn från sin tidigare relation.

Sofia kallar henne för efterbliven. Hon tycker inte att tjejen är den typ som pojkvännen gillar och att Sofias f.d. pojkvän inte är den typ som tjejen gillar. Sofia säger att pojkvännen gjorde slut via sms och att det var hennes förslag att de bara skulle bli kompisar.

Jag undrade om Sofia tycker att pojkvännen inte förtjänar henne, men hon tycker att de passar bra. Han är överklass som alla vill utnyttja och Sofia var den enda som inte ville göra det. Hon lägger skulden på tjejen som baktalade henne. Sofia tycker att de har en framtid tillsammans.

Hon vilar på helgerna hemma. Att göra läxor är tråkigt. Hon planerar för dagen med kompisar. Hon har nya kompisar men i allmänhet har hon svårt att lita på folk. Hon tycker att anledningen är att en av hennes tidigare pojkvänner misshandlade henne. Han var missbrukare och svartsjuk och skickade folk för att ha koll på henne. Sofia ville skicka folk på honom för att lära honom en läxa, men det gjorde hon inte.

Sofia tränade kampsport i ett och halvt år för att kunna försvara sig. Hon gillar ibland att vara ensam och reflektera över sitt liv. Sofia tycker att gruppsyck inte påverkar henne. Hon säger sig kunna stå emot att testa droger och att göra som andra gör.

Sofia vill öppna sin egen restaurang i framtiden. Hon ska läsa hotell- och restaurang programmet och vill bli kock. Hon vill bilda familj och skaffa sig fem barn när hon blir stor.

Intervju med Brandon

Brandon är 15 år och går i åttan. Han är född i Sverige. Hans föräldrar är födda i Palestina. Pappan kom hit för 23 år sedan och mamman kom för 15 år sedan. Han har varit i Palestina några gånger och tyckte att det var jobbigt att vara där. Det pågår ett krig där och man blir illa behandlad av israeliska soldater. Brandons pappa har suttit i fängelse i Palestina när han var student.

Han har en bror som är 14 år och en syster som är 6 år gammal. Brandons mamma är arbetslös och söker jobb. Hans pappa är taxiförare här, men han är utbildad till advokat och har läst här i Sverige. Det känns jobbigt för Brandon att hans pappa inte fick jobba som advokat, för han pluggade mycket och allt har ögått i luften, som Brandon säger.

Han pluggar mycket, för han strävar efter bra betyg. Han spelar fotboll och vill satsa på det också. Han började spela när han var fyra år. Det är inte säkert om han kan bli fotboll spelare på professionell nivå, så hans första intresse är skolan.

Han tittar mycket på fotbollsmatcher som Champions League och andra stora evenemang på helgerna. Han lyssnar på musik som hiphop och R & B, för de berättar i sina texter om livet och sina upplevelser. Han gillar Kapten Röd och Labyrint som är två svenska hiphopgrupper. Han är mest intresserad av amerikansk hiphop. Tupac är hans favoritrappare. Brandon lyssnar på hans musik och tycker att det är bra för han berättar om sitt hårda liv. Chris Medina är en annan favoritsångare.

Brandon läser inte böcker på sin fritid och använder dem bara när det är nödvändigt för skolarbetet. Hans tid utanför skolan går mest till att plugga. Jag undrar om han känner sig tvungen att plugga. Brandon svarar med att hans pappa har motiverat honom till att studera. Han gillar matematik, kemi, fysik och idrott och är duktig på dem.

Han går hem efter skolan och pluggar i några timmar. Sedan äter han middag och går till träning. Han kommer hem sent och sover. Han sitter inte så ofta framför datorn. Hans familjer umgås mycket med sina släktingar på fritiden och han är också med dem.

Brandon har många kompisar. Två av dem är hans bästa kompisar. En är en tjej som han har varit med i många år. Deras familjer känner varandra och har umgåtts sedan de var små. Den andra bästisen är en kille som han känner sedan barndomen, då Brandon flyttade hit. Båda två är av utländsk härkomst. Tjejen är palestiniern och killen är från Indien.

Han har många andra kompisar som är både killar och tjejer. De äter ute ibland. De går till fritidslokalen och sitter där och pratar. Ibland går de på bio. *Hunger games* var den senaste film han såg.

Han hade flickvän förr, men inte nu. Han har bestämt sig att vänta med att ha flickvän. Det är jobbigt, för man måste underhålla sin tjej hela tiden. Han är för ung för det, säger Brandon. Han tycker om sina gamla kompisar. Nya kompisar har inte varit bra, för de sålde droger och han slutade att vara med dem.

Han säger först att han inte har kompisar med svensk bakgrund. Sedan säger han att hans föräldrar inte har svenska kompisar, men att han har det. Jag undrar om han vet varför hans föräldrar inte umgås med svenskar och han säger att vi är invandrare. Brandon känner sig som en svensk och tycker att alla är lika, men att områden är olika. Han säger så här:

De flesta svenskar har bra ekonomi och bor i villa, medan här, på denna sida är nästan alla arbetslösa och har dålig ekonomi. Det är klasskillnad och det är dåligt, men man får leva med det man har.

Han tycker att det är bra i skolan och alla grupper trivs med varandra. Han tycker att lärarna är rättvisa.

Brandon har en bra relation med sin pappa och har lärt sig mycket av honom. Han vill inte hamna på fel sida, som enligt honom är drogmissbruk och sådant. Han har varit medlem i elevrådet och fotbollsklubben.

Han vill läsa naturvetenskapliga programmet och bli robottekniker. Hans föräldrar vill att han ska bli läkare, men han vill inte det, för det är ett mycket krävande jobb. Han tycker att

chansen att bli en framgångsrik och professionell fotbollspelare inte är så stor, för det finns tusentals ungdomar som drömmer om det.

Intervju med Mustafa

Mustafa är 16 år och går i nian. Han har tre syskon, två systrar som är 18 och 19 år gamla och en yngre bror som är 3 år gammal. Hans föräldrar studerar svenska. Mustafa har bott i Sverige i fem år. Han, hans föräldrar och hans systrar är födda i Irak. Han kan läsa och skriva på arabiska.

Han hänger med kompisar efter skolan. De är tio ungdomar, alla är från Irak. Han trivs i skolan, men känner sig orättvist behandlad av några lärare, som anklagar honom för att vara stökig i klassen. Han tycker inte att rektorn har hjälpt honom, trots att han pratade med henne och berättade sin version av händelserna. Han har dålig erfarenhet av kuratorn och tycker att hon är orättvis mot invandrare. Han skickades till socialen på grund av hennes anmälan, säger Mustafa.

Han gillar inte sport och läser inte böcker. Mustafa sitter framför datorn när han är hemma och chattar med kompisar. Han lyssnar på arabisk musik och tittar på arabiska filmer och serier.

Hans kompisar är födda i Irak och några är gamla kompisar från hemlandet. De har kommit till Sverige tillsammans. De pratar arabiska med varandra. Han har inte kompisar som är födda i Sverige.

Han vill läsa vidare om han klarar fysik och matematik. Han gillar att vara ensam ibland. Han har sitt eget rum hemma och när han är där, känner han sig mindre stressad och han kan vila och sova.

Han känner inte att det finns någon skillnad mellan honom själv och andra ungdomar. Han säger att alla är lika, till och med tjejer och killar. Han är ute sent på helgerna och det gillar inte hans föräldrar. Han har en flickvän sedan två månader. Han vill bli läkare eller lärare om han klarar gymnasiet.

Analys

Vi har analyserat resultatet från intervjuerna genom att jämföra ungdomarnas fritidsaktiviteter och se hur det skiljer sig åt mellan de två stadsdelarna. Vi vill belysa och uppmärksamma ungdomarnas liv och upplevelser utifrån deras fritidssysselsättningar. Vår första fråga handlar om skillnader som råder mellan ungdomars fritidsvanor och vår andra fråga handlar om deras gemensamma- respektive icke gemensamma fritidsvanor att göra. Vi redovisar resultatet med hänsyn till dessa frågor som är sammanvävda i varandra.

Ungdomar i medelklassområdet har mer planerade fritidssysselsättningar och de får mer tillsyn av föräldrarna, medan ungdomar från förorten går omkring utan att strukturera sin tid. Deras föräldrar lägger sig inte i vad de sysslar med eller var de befinner sig efter skolan. Simning, ridning och gymträning som några av medelklass barn gör på sin fritid är planerade och betalas av deras föräldrar. I likhet med medelklassungdomarna spelar Brandon fotboll och är medlem i en klubb. Elenor är också medlem i en basketbollklubb. Forskare ser emellertid olika på sport som utövas i grupp och de sportgrenar som utövas individuellt.

Vi hade under rubriken *tidigare forskning* redogjort för Blomdahls & Elofssons forskning. Deras studie visar att ungdomar som kommer från familjer med hög socioekonomisk status mest sysslar med individuella sporter, medan ungdomar som hör till lågstatusfamiljer oftast ägnar sig åt kollektiva sporter. Vi tycker att vår empiri stödjer deras påstående.

Intresse för musik är ett gemensamt habitus mellan de två grupper. Det är innehållet och stilen i musiken som skiljer sig åt. Förortsungdomar gillar hip-hop musiken. När vi frågade om anledningen till deras intresse för just hip-hop, svarade de att hip hop berättar om det verkliga livet. Man känner igen sig i rappmusikens texter. Medelklassungdomar använde sig av musik för avkoppling. De hade dessutom annan musiksmak. Erke gillade t.ex. Rockmusik

Sernhede som är redaktör för boken, *Förorten, skolan och ungdomskulturen: Reproduktionen av marginalitet och ungas informella lärande*, påstår i sin undersökning att musiken har en betydande roll i ungdomskulturen. De använder musiken för att tala om vad de känner och för att bli förstådda. Skolan ger dem inte samma möjligheter att visa sin vrede och känslor. De har musiken, som är en del av det kulturella fältet, för att uttrycka sig. De skapar nya vanor och ett nytt habitus genom musik.

Berggren beskriver i sin bok samspelet mellan ungdomskultur och andra sociala faktorer. Han menar att hip hop är ett kulturellt kapital som ungdomar skaffar sig på sin fritid. Det spelar en symbolisk roll i deras identitetsbyggande och klasstillhörighet. Hip-hop är känt för att vara de etniska gruppernas röst.

Det kulturella kapital som ungdomar från förorten äger, skiljer sig från deras jämnåringars från medelklassområdet. Vi menar att förortens ungdomar bär med sig det kulturella och symboliska arvet från sina familjer som kommer från andra länder. Elenor och Mustafa lyssnar på arabisk och turkisk musik och tittar på filmer på deras modersmål.

Förutom det etniska kulturella kapitalet utmärks deras sociala position av utanförskap och ekonomisk fattigdom. Våra ungdomar från förorten har föräldrar som antingen är arbetslösa eller har lågstatusarbeten. Ungdomar från medelklassområdet kommer från familjer där båda föräldrar arbetar och har högre status.

Tegelsten och Cement kör moped. Erke spelar gitarr. Roffe rider. Dessa aktiviteter kräver utrustning som är kostsamma. Berggren talar i sin forskning om de här trendiga och dyra fritidsaktiviteterna. Dessa aktiviteter vittnar om en viss livsstil, ett visst habitus, och bär på en symbolisk prestige.

Man kan säga att det kulturella kapitalet som dessa ungdomar har är identiskt med deras föräldrars kulturella kapital. Vi menar att de ofta sysslar med sportliga aktiviteter som deras föräldrar gör, t. ex ridning, fotboll och simning. När det gäller rockmusik som en av Kungälvsvs ungdomar intresserade sig för, vet vi att intresset finns även bland vuxna människor. Så kan deras föräldrar också ha samma intresse för rock som går i arv till barnen.

Fritidssysselsättningar får inte motsätta sig föräldrars symboliska och etniska värderingar som Bourdieu kallar för kulturellt kapital. Elenors utanförskap är mångdimensionellt. Hon diskrimineras på grund av sitt kön av sin familj och samtidigt missaktas hon av samhället på grund av sin etniska bakgrund. Erke säger att han inte vill berätta för sina kompisar om vad han gör på helgerna eller på sin fritid. Han känner sig annorlunda i jämförelse med sina

kompisar, p.g.a. sin härkomst. Hans familj äger mark och arbetar med jordbruk. Erke är medveten om att hans pappas yrke inte har ett symboliskt värde, jämför med stadbornas. Berggrens syn på människan passar bra i detta sammanhang. Han tror på människans egenvärde. Detta värde borde uppskattas utan att hänsyn tas till vad man gör eller är. Erke bedömer sig själv utifrån samhällets hierarkiska värderingar och vill inte stämpas som *bondejävel*.

Vår tredje fråga handlar om orsaken till dessa skillnader. Vi är medvetna om att vår studie inte kan svara grundligt och omfattande på denna fråga. Vår analys kan uppfattas som förenklad och Vår tolkning av intervjuerna samt resultatet från forskningarna visar att ekonomiska, sociala och kulturella faktorer ligger till grund för denna olikhet och ojämlikhet i fritidsaktiviteter. Vi har redovisat ovan om dyra sporter och andra aktiviteter som medelklass har råd att syssla med. Sociala faktorer visar sig t. ex i den uppfattning som Elenor har om invandrare. Hon betraktar *invandrare* utifrån *svenskarnas* fördomar: *öblatte* förstör för alla och är ingenting.ö eller öInvandrare är högljudda och är ute hela tiden och pluggar inte.ö Vi har redovisat ovan om de kulturella kapital som vår två målgrupper bär med sig och som skapar olikhet och även ojämlikhet mellan deras fritids habitus. Ett problem som vi stött på under arbetets gång var saknaden av forskning kring medelklass och medelklasskultur. Vi har analyserat materialet utifrån en given syn på medelklass som förknippas med hög utbildning och ekonomiskt välbefinnande.

Hur ser ungdomar på denna olikhet? Det sista frågan har vi inte tänkt att ställa direkt till ungdomar, för det kunde verka missledande. Det skulle läsas av deras respons på vår frågor. Ungdomar är medvetna om att det finns kulturella och ekonomiska skillnader i samhället. Sofia säger att hennes pojkvän är från överklass. Brandon pratar om människor som bor i sina villor på andra sidan. Elenor talar om ungdomar som har allt och gör vad de vill. Det finns mål och önsknings om framtiden i deras utsagor. Sofia vill äga en restaurang. Brandon vill utbilda sig upp. Elenor vill rädda världen. De vill bryta sin situation och leva bättre. Ungdomar från medelklassen verkar mer avslappnade. De är inte fokuserade och målinriktade på sin framtid som den andra gruppen.

Slutdiskussion

Vi kan konstatera att fritiden har stor betydelse i människors sociala och kulturella liv. I den historiska delen av vårt arbete läste vi om den process, genom vilken den fria tiden har fått sin betydelse och mening.

Burns påstår att fritiden har fått ett högre värde i modern tid. Han trodde på att fritiden kan användas till skapandet av demokratiska handlingar. Man måste planera sin fritid aktivt och berika sitt kulturella kapital genom att bl.a. utveckla sin personlighet. Fritiden blir ett fält för kunskapsskapande och därmed motarbetar den misstänksamhet och främlingsfientlighet, vilket Bertrand Russell satte stort värde på.

För att återkoppla till våra frågeställningar, kom vi fram till att det finns en stor skillnad mellan de fritidssysselsättningarna som ungdomar från förorten och ungdomar från medelklassområdet ägnar sig åt.

Vi har kommit fram till många väldigt intressanta slutsatser. Enligt det sociokulturella perspektivet, är människan en aktör i sin sociala och kulturella omgivning. När det gäller aktiviteter som är gemensamma för de två grupperna, har alla ett intresse för någon sorts sport. Några simmar och rider, medan andra spelar fotboll, basketboll eller åker skridskor. Vi har märkt att det finns ekonomiska skillnader mellan dessa sporter. Vissa är mer kostsamma än andra. Att spela fotboll och basket kostar inte lika mycket som att rida, simma, träna på gym eller åka moped. Vi menar att ungdomar bygger sin identitet mot bakgrund av de val som de gör i sin fritidssysselsättning. Om de lyssnar på hiphop musik, bygger deras personliga inställningar till livet på ett annat sätt än när de lyssnar på hard rock. De väljer sina aktiviteter utifrån deras upplevelser och uppfattningar av livet. Men samtidigt blir de påverkade av sina handlingar i de olika kulturella fälten.

Dessa skillnader som nämnts är både grupper medvetna om. De är helt överrens om att det finns en stor skillnad beroende på var man kommer ifrån och var man bor och vilka ekonomiska resurser man har.

När det gäller svaret på vår sista fråga, har vi tagit svaret ur deras intervjuvar utan att direkt pekar på de sociala skillnaderna. Ungdomar från förorten var alla medvetna om deras sociala olikhet. De visste att förortsungdomar av samhället betraktas som problemskapare.

Ungdomar från förorten brukar samlas i fritidslokalen som finns i området. Vi har läst om statens olika former av insatser i syfte att sysselsätta och kontrollera ungdomar från arbetarklassen. När det gäller ungdomar så var statens syfte att förebygga ungdoms-sysslöshet och kriminalitet. Man försökte planera och organisera offentliga nöjen som danskvällar och biografier. Ungdomskultur som begrepp omfattar sociala, ekonomiska och kulturella aspekter av ungdomars tid, enligt Berggren. Ungdomar från medelklassområdet gick inte till de allmänna fritidlokalerna. De samlas hemma hos varandra eller är de ute.

Vi är glada över att ha fått möjligheten att intervjua ungdomar från olika områden. Det intressanta som vi upplevt var att ungdomarna var avslappnade och att de hade förtroende för oss. Många av dem delade med sig av personliga aspekter av deras liv.

Det är avgörande för oss vuxna som arbetar med barn och ungdomar att ha förståelse för ungdomar, hur de mår och hur de upplever sig själva i sin omgivning. Fritiden är en stor del av ungdomarnas liv. I Focus 2006:4 betonas fritidens betydelse i ungdomars identitetsbyggande. De kan på fritiden förverkliga sina drömmar. När det gäller statens ingripande blev kultur och fritid de viktiga delarna av den offentliga ungdomspolitiken. Ungdomar bär med sig sitt kulturella kapital och sitt habitus även till skolan. Pedagoger borde därför ha kunskap om deras sociala liv också utanför skolan. Denna förståelse och kunskap skapar närhet, förtroende och trygghet hos ungdomar. Vi pedagoger är en del deras identitetsskapande omgivning och villkor.

Förslag på vidare forskning

Man kan givetvis forska vidare på detta ämne genom att använda sig av en kvalitativ eller kvantitativ undersökning för att få en mer omfattande förståelse av ungdomars fritidsaktiviteter och av relationen som råder mellan dessa sysselsättningar och de kulturella skillnaderna. Man kan samla statistik och analysera den. Man kan fördjupa sig i tidigare observationer och intervjuer som har gjorts med ungdomar. Man kan dessutom utvidga sitt deltagarfält, genom att intervjua föräldrar och fritidpedagoger och andra inblandade aktörer i ungdomars liv.

Referenser

Berggren, Leif (red.) 2000, *Fritidskulturer*, Lund: Studentlitteratur

Blomdahl & Elofsson i Berggren, 2000, *Fritidskulturer*, Lund: Studentlitteratur

Bourdieu, Pierre, 1997, *Kultur och kritik*, Uddevalla, Daidalos

Broady, Donald, 2006, öKapitalbegreppet som utbildningssociologiskt verktyg i: (red.) Bjerg, Jens, *Pedagogik. En grundbok*, Liber, Stockholm

Esaiasson, Peter m.fl. (2003/2007). *Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad*, Stockholm: Norstedts juridik

Fokus06:4, 2006, En analys av ungas kultur och fritid, Stockholm: Ungdomsstyrelsen

Giddens, Anthony, 2007, *Sociologi*, Studentlitteratur

<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>

Malmström, Sten & Györki, Iréne & Sjögren, Peter A., 1992, *Bonniers svenska ordbok*, Stockholm, Bonnier Alba

Nilsson, Per i Fokus06:4, 2006, *En analys av ungas kultur och fritid*, Stockholm: Ungdomsstyrelsen

Olson, Hans-Erik i Berggren, Leif (red.) 2000, *Fritidskulturer*, Lund: Studentlitteratur

Sernhede, Ove (red.), 2011, *Förorten, skolan och ungdomskulturen: Reproduktionen av marginalitet och ungas informella lärande*, Göteborg: Daidalos

Säljö, Roger, 2000, *Lärande i praktiken: Ett sociokulturellt perspektiv*, Stockholm: Norstedts

Intervju ó frågor

1. Vad heter du? Hur gammal är du? Hur är du som person?
2. Är du född här i Sverige? Var?
3. Hur många är ni i familjen? Var är dina föräldrar födda? Vad arbetar dina föräldrar med?
4. Vad brukar du göra när du inte är i skolan? Gillar du sport? Gillar du att läsa böcker? Gillar du att gå på bio? Lyssnar du på musik? Vilken typ av musik lyssnar du på?
5. Hur skulle du kunna beskriva hur en vanlig dag ser ut när du kommer hem från skolan?
6. Hur kan en helg se ut för dig?
7. Är det något du verkligen önskar att du kunde göra på fritiden som du inte kan göra? Vad beror det i så fall på?
8. Hur många kompisar har du? Hur länge har ni känt varandra? Umgås du mycket med dem? Vad brukar ni göra? Var brukar ni samlas?
9. Vill du skaffa dig nya kompisar? Varför?
10. När trivs du bäst ensam/ i grupp? Varför?
11. Ser du någon skillnad på dig och andra ungdomar? Vad kan det vara?
12. Är du medlem i någon förening eller organisation?
13. Vilka är dina framtida planer?